

**SIMONA TRIP, INTRODUCERE ÎN CONSILIEREA PSIHOLICĂ,
EDITURA UNIVERSITĂȚII DIN ORADEA, 2007**

**SIMONA TRIP, INTRODUCTION TO PSYCHOLOGICAL
COUNSELING, ORADEA UNIVERSITY PRESS 2007**

Cecilia Sas*

Cu lucrarea *Introducere în consilierea psihologică*, Simona Trip se află la a doua apariție în spațiul publicistic găzduit generos de Editura Universității din Oradea.

Cartea de debut a autoarei, *Educație rațional emotivă și comportamentală. Formarea deprinderilor de gândire rațională pentru copii și adolescenți*, apare tot în anul 2007, volumul reprezentând valorificarea în plan editorial a tezei de doctorat susținută la Universitatea „Babeș – Bolyai” din Cluj-Napoca în anul 2006.

Preocupările colegei noastre pentru educația rațional-emotivă și comportamentală precum și pentru cele vizând formarea specialiștilor în psihologie au fost valorificate în organizarea unor *workshop*-uri pe teme precum: Terapia rațional-emotivă și comportamentală, Consilierea copiilor și adolescenților, Managementul furiei, activități organizate la nivel național și în colaborare cu specialiști ai Institutului „Albert Ellis”, New York.

Simona Trip a beneficiat de o temeinică formare în terapia rațional-emotivă și comportamentală dar și în consiliere prin stagii de pregătire la Arizona State University. Este consilier, psihoterapeut și supervizor în terapia rațional-emotivă și comportamentală, cu certificare națională – Colegiul Psihologilor din România - și internațională – Institutul „Albert Ellis”, New York, este membră în diverse asociații profesionale de profil din țară și din străinătate, face parte din echipa de conducere a Centrului Român de Psihoterapie Cognitive și Comportamentale.

Simona Trip este conferențiar la Universitatea din Oradea, în cadrul Catedrei de psihologie asigurând formarea psihologilor prin cursurile susținute la nivelul programului de studii de licență, răspunde de masteratul de Psihologie clinică, consiliere psihologică și psihoterapie, asigurând o pregătire a studenților pe baza unor criterii profesionale internaționale. Formarea consilierilor are la bază modelul de formare propus de dr. Allen Ivey, model validat empiric și utilizat pe scară largă în SUA dar și în numeroase țări europene.

Experiența teoretică și practică a Simonei Trip în domeniul consilierii psihologice este valorificată în cele peste 250 de pagini ale lucrării pe care o aducem acum în atenția publicului interesat.

Concepută ca un manual destinat studenților și/sau masteranzilor din domeniul psihologie, ca un ghid pentru consilierii aflați la început de carieră sau în procesul de supervizare, lucrarea răspunde atât necesităților de clarificare teoretică în domeniului consilierii cât și celor de ordin practic.

---

* lect. dr., Universitatea din Oradea, e-mail: sascecilia@yahoo.com

Domeniul consilierii psihologice și /sau educaționale este unul relativ nou atât în plan european cât și național, împrejurare în care publicarea unei lucrări centrate pe această problematică are cel puțin două semnificații.

Pe de o parte, o profesie este definită și recunoscută ca atare în măsura în care indivizii care o practică desfășoară din ce în ce mai bine activitatea, respectând normele profesionale stabilite, dacă grupurile de indivizi care desfășoară aceeași activitate își ameliorează statutul și obțin monopol asupra acesteia, dacă nivelul *savoir*-ului, al cunoștințelor puse în practică devine din ce în ce mai intim legat de natura acelei activități și, în fine, dacă formarea specialiștilor, a specialiștilor este din ce în ce mai orientată asupra specificului activității, prin conținutul pe care îl promovează la nivel formativ.

Pe de altă parte, profesionalizarea psihologilor, în general, a consilierilor psihologici și educaționali, în contextul de față, presupune așezarea formării acestora în cadre teoretico-metodologice bine definite, raportarea procesului formativ la standarde profesionale, facilitarea procesului de elaborare a identității profesionale prin asimilarea selectivă a cunoștințelor și capacităților, a atitudinilor și valorilor profesionale, a procesului de dobândire a identității profesionale.

Lucrarea Simonei Trip vine să contribuie la întărirea statutului acestui domeniu de activitate, la efortul de construire a profesiei de consilier psihologic, ca obiect teoretic, la îmbogățirea și raționalizarea cunoștințelor și capacităților pe care le presupune.

Primul capitol încearcă să răspundă la întrebarea - marcată de „capcanele” interdisciplinarității și contingentelor teoretico-metodologice și istorice cu alte domenii, îndeosebi cu cel medical și al științelor educației - *Ce este consilierea psihologică?*

Dacă „rădăcinile consilierii sunt în educație”, afirmă autoarea (Cap. I, pp.17), dezvoltările ulterioare ale domeniului și problematicii specifice au condus la adjudecarea acestuia de către psihologie, mai ales pe dimensiunea remedierii/reabilitării dar și pe cea a prevenției. Recursul la istoricul dezvoltării problematicii consilierii psihologice este unul necesar și menit să clarifice atât aspectele de natură teoretico-conceptuală, cât și pe cele referitoare la statutul consilierului ca profesionist al domeniului. Sunt inventariate preocupări inițiale pentru conturarea domeniului consilierii, principalele curente și autori care au condus la cristalizări ale parcursului acestui domeniu.

Un loc important îl ocupă și inventarierea preocupărilor teoretice și practice privind consilierea psihologică în Europa, de la celebrul articol al lui Super, 1959, la înființarea în 1992 a Asociației Europene de Consiliere, asociație sub coordonarea căreia sunt elaborate standardele de acreditare și pregătire europeană a consilierilor precum și elementele-cheie de etică profesională.

Istoricul consilierii psihologice în România este înscris în context european, „triada” personalităților care au fundamentat școala de psihologie din România – Florian Ștefănescu-Goangă, Constantin Rădulescu Motru și Eduard Gruber – sunt considerați și precursori ai preocupărilor privind dezvoltarea ramurilor aplicative ale psihologiei.

Numele lui Florian Ștefănescu-Goangă este legat nu numai de înființarea la Cluj a unuia dintre primele laboratoare de psihologie experimentală din țara noastră, ci și de organizarea serviciilor de psihologie aplicată din armată, a tribunalelor pentru copii, a serviciilor de orientare și selecție de personal, a

realizării fișei de observație și a examinării psihologice a elevilor în școală. Autoarea insistă și asupra contribuțiilor lui Florian Ștefănescu-Goangă în realizarea unui învățământ diferențiat, axat pe aptitudinile elevilor, pe capacitățile lor, având în vedere atât copiii supradotați cât și pe cei cu debilitate mintală. De altfel, în prezent, consilierea este înțeleasă în multitudinea determinărilor și perspectivelor teoretice și practice: psihologică, pedagogică și socială, ea adresându-se atât persoanelor cu dezvoltare normală, cât și celor cu dizabilități.

O parte specială a primului capitol este ocupat de analiza SWOT a consilierii în plan internațional și național (pp. 28-38), preluându-se și dezvoltându-se modelul Leong și Savickas (2007). Sunt relevate de către autoare cele mai importante puncte tari (creșterea tendinței populației de a apela la serviciile de consiliere, fie în aria sănătății mintale, a orientării profesionale, fie în cea educațională, lărgirea numărului de membri ai diferitelor asociații profesionale, apariția unui număr din ce în ce mai mare de publicații, intensificarea studiilor și cercetărilor în domeniu etc.), dar și punctele slabe, perspectivele de evoluție, posibilele dificultăți.

Un loc semnificativ semnalat de autoare îl ocupă și calitatea din ce în ce mai bună și specifică a programelor de formare a specialiștilor, realizată fie prin programe masterale, fie prin cele de doctorat. De altfel, lucrarea colegei noastre Simona Popa se înscrie în această direcție generoasă a încercării de fundamentare riguroase și coerente a formării profesioniștilor în consilierea psihologică și educațională.

Preocupările în plan național privind asigurarea temeliei științifice a pregătirii consilierilor sunt legate direct – începând cu anii '90 – de activitățile derulate sub egida Asociației Psihologilor din România și a Colegiului Psihologilor, comisiile constituite la nivelul acestor organisme impunând reglementări precise și aliniate la standardele internaționale în legătură cu acreditarea consilierilor.

În ansamblu, cel care parcurge paginile destinate acestor aspecte (pp. 17-38) poate să-și formeze o imagine clară asupra situației consilierii în plan național și internațional, să conștientizeze ideea potrivit căreia dezvoltarea activităților de consiliere în spații socio-culturale diferite are trăsături specifice, determinate de gradul de răspândire și implicare a instituțiilor, de structurile existente și gradul lor de funcționalitate, dar și problematici și tendințe comune de evoluție.

Analiza SWOT a situației activității de consiliere și a specialiștilor din țara noastră se constituie într-o radiografie necesară și critică pe care autoarea le realizează în deplină cunoștință de cauză, implicarea colegei noastre Simona Trip în formarea inițială și continuă a consilierilor fiind una meritorie și recunoscută în plan național.

Capitolul I al lucrării se încheie cu răspunsuri la câteva întrebări cu semnificație practică: ce activități desfășoară consilierii, unde lucrează aceștia, cum sunt pregătiți, urmând ca răspunsul detaliat la fiecare dintre aceste întrebări să fie oferit în celelalte capitole ale cărții.

Capitolul al doilea este destinat unei problematice fundamentale în orice activitate umană, cu deosebire în activitățile destinate formării/dezvoltării/terapii sau/și consilierii ființelor umane. Este vorba despre problematica complexă a codului etic în consiliere.

Autoarea înscrie tratarea acestei probleme într-un cadru mai larg, acela al definirii și considerării profesiei de consilier în contextul profesiilor recunoscute și certificate pe piața muncii. Unul dintre criteriile care conferă unei profesii un statut recunoscut ca atare la nivel social este și existența unui cod de etici explicit formulat. Indiferent de cadrul de referință la care ne raportăm atunci când analizăm o profesie, cel al individului care respectă normele și regulile specifice ale profesiei, cel al grupurilor de indivizi care desfășoară din ce în ce mai bine activitatea, ameliorându-și statutul și obținând „monopol” asupra acesteia, la nivelul *savoir*-ului, cel al cunoștințelor puse în practică, care devin din ce în ce mai mult legate de specificul activității desfășurate sau la cel al formării profesioniștilor, existența unui sistem de crezuri și credințe profesate și transmise/expuse explicit, gradul de autonomie și capacitatea de a realiza expertize sunt notele definitorii cele mai importante avute în vedere.

Sunt destinate problemelor specifice ale codului etic al consilierii peste 30 de pagini, în care sunt expuse și analizate/interpretate principiile etice ale consilierii, virtuțile, valorile cărora consilierul trebuie să-și subordoneze activitatea și pe care trebuie să le integreze în propria sa personalitate, în strânsă interdependență cu drepturile și responsabilitățile clientului.

Capitolul al treilea al lucrării este axat pe analiza relației terapeutice. De la clarificările conceptuale și terminologice absolut necesare, sunt descrise și analizate componentele relației terapeutice, condițiile care facilitează o bună și eficientă relație terapeutică, autoarea accentuând rolul empatiei și al acceptării necondiționate. Un loc important îl ocupă și analiza caracteristicilor de personalitate ale consilierului, acestea fiind prezentate „față în față” cu cele ale clientului.

Etapele consilierii sunt pe larg analizate în *capitolul al patrulea*, accentuându-se elementele de natură practică precum: aranjarea biroului, fixarea primei întâlniri, modalitatea de desfășurare a interviului inițial, a primei ședințe etc., dar și aspectele cele mai relevante ale conținutului activităților specifice de consiliere: identificarea și clarificarea situațiilor problemă, stabilirea strategiilor de intervenție și a planului de acțiune etc. Experiența teoretică și practică a autoarei sunt evidente în tratarea fiecărui aspect.

Capitolul cinci este dedicat consilierii școlare, analizei ariilor consilierii școlare, prezentării standardelor pentru programele de consiliere școlară potrivit Asociației Americane a Consilierilor Școlari, a unui program de consiliere școlară. În încheierea acestui capitol autoarea realizează un inventar al atribuțiilor diferitelor structuri instituționale care oferă în prezent servicii de consiliere școlară, dar și câteva note critice referitoare la anumite decizii ale Ministerului Educației și Cercetării care pot genera cel puțin confuzie în ceea ce privește tipul și conținutul pregătirii de specialitate al celui care realizează consilierea în școală, dar și „incertitudine cu privire la identitatea profesională a unor angajați care au o mare responsabilitate în sprijinirea dezvoltării copiilor, adolescenților și tinerilor din România.” (p. 127).

Capitolul al șaselea este cel mai extins capitol al lucrării, autoarea având posibilitatea să valorifice o parte din bogata sa experiență practică privind consilierea copiilor. Utilizarea poveștii în consilierea pentru copii, valorificarea artei, în general, a desenului, în special, sunt doar câteva dintre mijloacele și tehnicile prezentate pe larg de autoare.

Deși lucrarea nu se dorește a fi una exhaustivă, autoarea ne propune și o scurtă, dar interesantă, incursiune în consilierea de cuplu și familie (capitolul șapte), în problematica controversată dar actuală a consilierii persoanelor gay, lesbiene și bisexuale (capitolul opt) sau în consilierea genetică (capitolul nouă) și de grup (capitolul zece). Tratarea fiecăreia dintre aceste probleme este realizată atât din perspectiva abordărilor teoretice, cât și din unghiul de vedere al practicianului, oferind celui interesat instrumente de cunoaștere și intercunoaștere adecvate, formulând recomandări și mai ales punând probleme de natură să genereze reflecție și meditație deopotrivă. „Practicarea consilierii genetice – afirmă autoarea – este poate cea mai sensibilă formă de consiliere... De aceea este foarte importantă evaluarea și conștientizarea propriilor valori și convingeri.” (p. 203).

Cu convingerea că v-am stârnit interesul, recomandăm această lucrare atât specialiștilor formați sau în formare în domeniul larg al psihologiei, cât și tuturor celor interesați de problematica atât de diversă și sensibilă a consilierii psihologice și educaționale.